

Tydligare reaktioner på ungas brottslighet

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2014/15:25 Tydligare reaktioner på ungas brottslighet samt 18 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2014 som rör unga lagöverträdare. Motionerna tar bl.a. upp frågor om brottsförebyggande arbete och påföljder.

Det har inte väckts några motioner med anledning av propositionen, och utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

Inledningsvis föreslår regeringen en lagreglerad samverkan för kommuner och de myndigheter som handlägger ärenden om unga lagöverträdare i syfte att förbättra samarbetet kring dessa. Regeringen behandlar vidare hur en mer enhetlig tillämpning av påföljden ungdomsvård kan främjas, och föreslår förstärkningar av insatserna efter verkställigheten av slutna ungdomsvård.

Regeringen föreslår också att verkställigheten av ungdomstjänst som huvudregel ska inledas inom två månader från det att domen vunnit laga kraft. Anledningen är att ju kortare tid som går från det att brottet begicks tills påföljden verkställs, desto tydligare blir konsekvenserna av brottet för den unge. Regeringen föreslår även att det inte längre ska krävas att den unge samtycker för att ungdomstjänst ska kunna väljas som påföljd. Påföljden blir på så vis tydligare och tillämpningen mer konsekvent.

Slutligen föreslår regeringen att åtalsunderlåtelse för unga ska benämnas straffvarning. Därigenom tydliggörs att det är fråga om en reaktion på ett brott och en varning om att en mer ingripande påföljd kan komma att dömas ut.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2015.

Utskottet föreslår dessutom ett tillkännagivande till regeringen med anledning av en av motionerna från den allmänna motionstiden 2014. Utskottet anser att regeringen bör se över hur ungdomspåföljden helgavskiljning med fotboja kan utformas och återkomma med ett sådant förslag till riksdagen.

I betänkandet finns fem reservationer (S, M, SD, MP, C, V, KD) och ett särskilt yttrande (M).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Tydligare reaktioner på ungas brottslighet	6
Brottsförebyggande arbete.....	8
Påföljder	11
Sänkt straffmyndighetsålder	14
Medling	15
Reservationer	17
1. Ökad samverkan, punkt 3 (M, C, KD)	17
2. Helgavskiljning med fotboja, punkt 5 (S, MP, V).....	18
3. Straffrabatten för unga lagöverträdare, punkt 8 (SD)	18
4. Sänkt straffmyndighetsålder, punkt 9 (SD)	19
5. Medling, punkt 10 (M, C, KD).....	20
Särskilt yttrande.....	21
Straffrabatten för unga lagöverträdare, punkt 8 (M)	21
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	22
Propositionen	22
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	22
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	25

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Tydligare reaktioner på ungas brottslighet

Riksdagen antar regeringens förslag

1. lag om ändring i rättegångsbalken,
2. lag om ändring i brottsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,
4. lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
5. lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister,
6. lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,
7. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
8. lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:25 punkterna 1–8 och avslår motionerna

2014/15:877 av Tuve Skånberg (KD) yrkande 2 och

2014/15:2971 av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD) yrkandena 1 i denna del, 7 och 8.

2. Utvecklat föräldrastöd

Riksdagen avslår motion

2014/15:877 av Tuve Skånberg (KD) yrkande 1.

3. Ökad samverkan

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1808 av Andreas Norlén och Finn Bengtsson (M) och

2014/15:2971 av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD) yrkandena 2–5.

Reservation 1 (M, C, KD)

4. Nationell strategi mot kriminalitet bland unga

Riksdagen avslår motion

2014/15:435 av Hans Hoff (S).

5. Helgavskiljning med fotboja

Riksdagen tillkännager som sin mening vad utskottet anför om att regeringen bör se över hur ungdomspåföljden helgavskiljning med fotboja kan utformas och återkomma till riksdagen med ett sådant förslag. Därmed bifaller riksdagen delvis motion

2014/15:2971 av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 1 i denna del.

Reservation 2 (S, MP, V)

6. Nya påföljder

Riksdagen avslår motion

2014/15:596 av Maria Malmer Stenergard och Jessika Roswall (M).

7. Förbättrad behandling för dömda till slutan ungdomsvård

Riksdagen avslår motion

2014/15:1385 av Cecilia Magnusson (M).

8. Straffrabatten för unga lagöverträdare

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:6 av Robert Stenkvis (SD) och

2014/15:2524 av Kent Ekeroth m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5.

*Reservation 3 (SD)***9. Sänkt straffmyndighetsålder**

Riksdagen avslår motion

2014/15:2524 av Kent Ekeroth m.fl. (SD) yrkande 6.

*Reservation 4 (SD)***10. Medling**

Riksdagen avslår motion

2014/15:2971 av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 6.

Reservation 5 (M, C, KD)

Stockholm den 3 februari 2015

På justitieutskottets vägnar

Beatrice Ask

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Beatrice Ask (M), Annika Hirvonen (MP), Helene Petersson i Stockaryd (S), Elin Lundgren (S), Krister Hammarbergh (M), Arhe Hamednaca (S), Kent Ekeroth (SD), Anti Avsan (M), Susanne Eberstein (S), Johan Hedin (C), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Linda Snecker (V), Andreas Carlson (KD), Sanne Eriksson (S), Pia Hallström (M) och Ellen Juntti (M).

Redogörelse för ärendet

I proposition 2014/15:25 Tydligare reaktioner på ungas brottslighet lämnar regeringen förslag på lagändringar som gör påföljderna för unga lagöverträdare tydligare och mer konsekventa. Det har inte väckts några motioner med anledning av propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Vidare behandlas 18 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2014 tillsammans med propositionen. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Tydligare reaktioner på ungas brottslighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag samt avslår fyra motionsyrkanden som får anses tillgodosedda med de förslag som lämnas i propositionen.

Propositionen

Regeringen anför i propositionen att det måste ställas särskilda krav på samverkan i ett påföljdssystem för unga där huvudansvaret för verkställigheten ligger på socialtjänsten. Socialtjänstens insatser för att stödja och hjälpa barn och unga som far illa är väsentliga för att förhindra att de utvecklar en kriminell identitet. Dessutom har socialtjänsten ansvaret för verkställigheten av ungdomsvård och ungdomstjänst. Utifrån det övergripande målet att förhindra att unga begår eller återfaller i brott är det enligt regeringen nödvändigt med ett välfungerande samarbete mellan de berörda myndigheterna. Det behövs också fungerande strukturer för handläggningen av enskilda ärenden. En strukturerad samverkan på det lokala planet i övergripande frågor kring unga som begår brott är därför angelägen. Regeringen föreslår i linje med detta att det införs en skyldighet för kommuner och de myndigheter som handlägger ärenden om unga lagöverträdare att verka för att det regelbundet sker lokal samverkan mellan företrädare för kommunerna och myndigheterna i övergripande frågor om unga lagöverträdare.

När det gäller påföljden ungdomstjänst föreslår regeringen att kravet på samtycke från den unge ska tas bort. Regeringen pekar på att ungdomstjänst är en straffrättslig reaktion som ska följa på att den unge har begått ett brott och att det därför inte är rimligt att den unge genom kravet på samtycke får ett formellt inflytande och kan förfoga över valet av påföljd. Att den unge ges ett sådant inflytande över påföljdsvalet innebär också en risk för att det intresse av enhetlighet och likabehandling som så långt som möjligt bör upprätthållas sätts åt sidan. Starka skäl talar därför mot att kravet på samtycke från den unge ska finnas kvar.

Ju kortare tid som går från det att brottet begicks tills påföljden verkställs, desto tydligare blir konsekvenserna av brottet för den unge. Regeringen föreslår därför att verkställigheten av ungdomstjänst som huvudregel ska inledas inom två månader från det att domen vunnit laga kraft. Tillsammans med slopandet av kravet på att den unge samtycker för att ungdomstjänst ska kunna väljas som påföljd leder detta till att påföljden blir tydligare och tillämpningen mer konsekvent.

Regeringen föreslår vidare att åtalsunderlåtelse för unga ska benämnas straffvarning. Därigenom tydliggörs att det är fråga om en reaktion på ett brott och en varning om att en mer ingripande påföljd kan komma att dömas ut.

Dessutom föreslår regeringen dels att socialnämndens ansvar för att tillgodose det särskilda behov av stöd som unga kan ha efter verkställd sluten ungdomsvård tydliggörs i socialtjänstlagen, dels att möjligheterna till s.k. mellantvång efter avslutad ungdomsvård ökas genom att insatser inom ramen för sådant tvång ska kunna beslutas utan något krav på aktualitet.

Motionerna

I motion 2014/15:2971 av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 7 begärs att verkställigheten av ungdomstjänst som huvudregel ska inledas inom två månader från det att domen vunnit laga kraft. Det begärs vidare (yrkande 8) att åtalsunderlåtelse ska benämnas straffvarning alternativt påföljdsvarning. Vidare anförs i yrkande 1 i motionen bl.a. att fler än i dag ska dömas till ungdomstjänst.

I motion 2014/15:877 av Tuve Skånberg (KD) yrkande 2 anförs bl.a. att det bör utredas hur fler ska kunna dömas till ungdomstjänst med en tydlig koppling till brottet. Enligt motionären bör brottet och det efterföljande straffet ligga nära varandra i tid.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar att regeringen lämnar förslag som syftar till att samarbetet kring unga lagöverträdare förbättras och att reaktionerna på ungas brottslighet blir tydligare. Utskottet instämmer i de bedömningar som regeringen har gjort.

Propositionen har inte lett till några motionsyrkanden eller andra invändningar under utskottsbehandlingen. Utskottet finner att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformade och att de bör antas. Med detta föreslår utskottet att riksdagen antar de lagförslag som läggs fram i propositionen.

Vidare föreslår utskottet att motionerna 2014/15:2971 (M, C, FP, KD) yrkandena 1 i denna del, 7 och 8 samt motion 2014/15:877 (KD) yrkande 2 från allmänna motionstiden 2014 avslås då de får anses tillgodosedda med de förslag som lämnas i propositionen.

Brottsförebyggande arbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår sju motionsyrkanden om brottsförebyggande åtgärder.

Jämför reservation 1 (M, C, KD).

Motionerna

I motion 2014/15:877 av Tuve Skånberg (KD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att betydelsen av trygga familjer ska beaktas i det brottsförebyggande arbetet. Motionären anför att för en ung person är familjens betydelse stor när det gäller att ge en identitetsskapande gemenskap, etisk vägledning och som stöd för att bygga upp en inre självkontroll.

I motion 2014/15:2971 av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 2 efterfrågas en ökad samverkan i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet där skolan, socialtjänsten, polisen, civilsamhället och föräldrarna har ett gemensamt ansvar. I yrkande 3 anføres att polisen bör ha ett utvecklat samarbete med varje skola, gärna med en särskild polisman knuten till skolan. I yrkande 4 efterfrågas ett fortsatt stöd till sociala insatsgrupper för att säkra att samverkan mellan polisen och de berörda lokala aktörerna blir en självklar del av den ordinarie verksamheten. Slutligen föreslås i yrkande 5 att polisen och socialtjänsten ska kunna kontakta föräldrarna för ett s.k. orossamtal när de upptäcker unga i riskzonen för kriminalitet.

I motion 2014/15:1808 av Andreas Norlén och Finn Bengtsson (båda M) anføres att polisen bör ges i uppdrag att eftersträva samarbete med samtliga kommuner med utgångspunkt i den modell som skapats genom de sociala insatsgrupperna.

I motion 2014/15:435 av Hans Hoff (S) efterfrågas en nationell strategi för att motverka kriminalitet bland unga.

Bakgrund

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 9 s. 148) att den nationella strategin för ett utvecklat föräldrastöd syftar till att stödja och stärka det universella föräldrastödet i kommunerna. För att genomföra strategin har ca 140 miljoner kronor avsatts sedan 2009 på stimulansmedel riktat till kommuner i samarbete med lärosäten. Stimulansmedlen har syftat till att stödja huvudmännen i deras föräldrastödjande arbete och att få ökade kunskaper. En central del har varit att bidra till att stärka samverkan mellan föräldrastödjande aktörer.

Vidare anføres i budgetpropositionen att Folkhälsomyndigheten i juni 2014 lämnade en slutlig redovisning av hur arbetet inom ramen för satsningen med stimulansmedel bedrivits och vilka resultat som uppnåtts. Sammanfattningsvis

kan sägas att stimulansmedlen resulterat i ökad kunskap och evidens såsom kunskap om att föräldrastödsprogram är hälsoekonomiskt motiverade, framför allt för kommunen. Stimulansmedlen har resulterat i fler mötesplatser för föräldrar, ökad samverkan mellan aktörer, ökad integrering av föräldrastödet i det hälsofrämjande arbetet och utvecklade stödformer, metoder och arbetssätt.

I skrivelsen 2013/14:87 Ett stärkt föräldrastöd – för barnets rätt till föräldrastöd lämnades en redogörelse för insatser som vidtagits för att stärka stödet till föräldrar i deras föräldraskap. Regeringen redovisade där också sina bedömningar och insatser när det gäller att ytterligare förbättra stödet till föräldrar (bet. 2013/14:SoU21, rskr. 2013/14:225).

Av regleringsbrevet för Folkhälsomyndigheten för 2015 framgår att regeringen den 5 juni 2014 (dnr S2014/4634/FST) gav Folkhälsomyndigheten ett uppdrag om fortsatt utbildning i föräldrastödjande arbete. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 maj 2016.

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 4 s. 26) att insatser mot ungas kriminalitet bör prioriteras. Det anføres att när unga fastnar i kriminalitet är det ofta en del av en större problembild med exempelvis ogiltig frånvaro från skolan och missbruk av alkohol eller narkotika. Föräldrar har huvudansvaret för att deras barn inte begår brott, men det är viktigt att familjen har tillgång till olika former av stöd. Det är också viktigt att de aktörer som möter och identifierar barn och ungdomar med olika problem, exempelvis inom skolan, hälso- och sjukvården, socialtjänsten och polisen, samordnar sina insatser och ser till helheten.

Regeringen anför vidare i budgetpropositionen (s. 17) att rättsväsendets myndigheter inte bara behöver stärka samverkan sinsemellan utan också med myndigheter och aktörer utanför rättsväsendet, såsom kommuner och lands-ting. Det gäller inte minst i det brottsförebyggande arbetet och i arbetet med att stödja brottsutsatta. För att insatserna på dessa områden ska bli heltäckande och konsekventa ställs det stora krav på samordning mellan olika aktörer. I detta avseende bedömer regeringen att det finns en utvecklingspotential.

I budgetpropositionen (s. 27) anför regeringen också att samhället behöver agera med särskild kraft när det gäller ungdomar vars negativa utveckling har gått så långt att det enligt bedömningar finns risk för långvarig och allvarlig kriminalitet. Det är också bland dessa ungdomar som den organiserade brottsligheten har sin rekryteringsbas. Inom ramen för arbetet med s.k. sociala insatsgrupper har polisen, socialtjänsten och andra aktörer som kan stödja och vidta åtgärder kring unga med allvarlig problematik samlats runt varje enskilt fall och samordnat sina insatser. Arbetet går ut på att stärka hela det sociala skydds nätet kring den unga personen. Tillsammans med den unge bedömer aktörerna gemensamt hur situationen bäst kan hanteras. Flera av de ungdomar som har haft stöd från en social insatsgrupp har minskat eller helt upphört med sin kriminalitet. För att stimulera till spridning och utveckling av arbetssättet har Rikspolisstyrelsen haft i uppdrag att fortsätta stödja arbetet med sociala insatsgrupper. Rikspolisstyrelsen redovisade i november 2014 uppdraget i rap-

porten Sociala insatsgrupper. Därutöver ska Socialstyrelsen låta utvärdera resultatet för de ungdomar som varit föremål för arbetet i en social insatsgrupp. I uppdraget ingår också att utvärdera hur själva samverkansformen fungerar.

Från Justitiedepartementet har följande information inhämtats. Inom ramen för den pågående omorganisationen är en huvudsaklig inriktning att polisen ska komma närmare medborgarna och att polisen ska byggas underifrån, utifrån lokala behov och med hög synlighet och närvaro i lokalsamhället. Om en given problembild visar att det finns särskilda problem kopplade till ungdomar och/eller skolor ska såväl polisen som andra aktörer vidta särskilda åtgärder, gemensamt och enskilt, mot detta problem och genom den metod som erfarenhetsmässigt är bäst. Detta arbetssätt innebär att skolor med problem kan ha en väldigt hög närvaro av poliser, medan andra har en lägre polisnärvaro. Det är det lokala behovet som avgör, och det behovet bedöms tillsammans med kommunen och skolan. Polismyndigheten kommer att påbörja arbetet med att implementera detta arbetssätt inom hela polisen under 2015. Inom varje lokalt polisområde ska det finnas en kommunpolis. Denna funktion, som kan bestå av en eller flera poliser, har som uppdrag att fokusera på samverkan med kommunen. Vidare ska varje lokalt polisområde också ha en områdespolis. Områdespolisen, som inte kommer att arbeta med ingripandeverksamheten, kommer att ägna sig åt att aktivt samverka med lokala aktörer såsom skolor, socialtjänst, ideella föreningar och religiösa samfund etc. Orossamtal har förekommit i många kommuner och kan komma att användas som ett verktyg även efter den pågående omorganisationen.

Ett motionsyrkande likalydande med 2014/15:877 yrkande 1 behandlades och avstyrktes av utskottet i det av riksdagen godkända betänkandet 2013/14:JuU19 Unga lagöverträdare (s. 5–6, rskr.2013/14:233). I betänkandet redovisade utskottet att regeringen utarbetat en nationell strategi för föräldrastöd.

Utskottet har tidigare, bl.a. i bet. 2010/11:JuU12 (s. 5–7), behandlat motioner som efterfrågar bekymringssamtal, som torde motsvara de orossamtal som nu efterfrågas i motion 2014/15:2971 (M, C, FP, KD) yrkande 5. Utskottet betonade då betydelsen av den form av brottsförebyggande samverkan som bekymringssamtal innebär men såg inte skäl att ställa sig bakom det begärda riksdagsinitiativet. Motionen avstyrktes. Riksdagen följde utskottet (rskr. 2010/11:175).

Utskottets ställningstagande

Familjen har stor betydelse för en ung persons utveckling, och det är viktigt att familjen har tillgång de olika former av stöd som den kan behöva. Utskottet konstaterar att det finns en nationell strategi för föräldrastöd och att föräldrastödjande åtgärder vidtagits inom rättsväsendet. Utskottet ser därför inte skäl att ställa sig bakom det initiativ som efterfrågas i motion 2014/15:877 (KD) yrkande 1. Motionen avstyrks.

Att förebygga att ungdomar hamnar i kriminalitet är enligt utskottet utomordentligt viktigt. Utskottet noterar därför med tillfredsställelse att åtgärder för att förebygga brott och minimera återfall i brott bland unga är något som prioriteras av regeringen. Ett väl fungerande samarbete och samverkan mellan myndigheter och kommuner m.fl. för att förhindra att ungdomar inleder eller befäster en kriminell bana är naturligtvis viktigt i sammanhanget. Utskottet ser därför positivt på att regeringen i den proposition som behandlas i detta ärende föreslår en lagreglerad samverkan för kommuner och de myndigheter som handlägger ärenden om unga lagöverträdare. Vidare anser utskottet att det arbete som bedrivs inom ramen för de sociala insatsgrupperna är värdefullt. Utskottet konstaterar också att den nya Polismyndigheten genom inriktningen att polisen ska komma närmare medborgarna torde ha goda förutsättningar att fortsätta med ett arbetssätt vars fördelar motsvarar fördelarna med den ordning med kontaktpoliser som förekommit tidigare. Enligt vad utskottet fått veta är s.k. orossamtal en form av samverkan som funnits före omorganisationen och som även kommer att kunna förekomma efter denna i de fall där så bedöms lämpligt. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att något initiativ från riksdagens sida inte är motiverat med anledning av vad som anförs i motion 2014/15:2971 (M) yrkandena 2–5 och motion 2014/15:1808 (M). Motionsyrkandena avstyrks. Något tillkännagivande om en nationell strategi för att motverka kriminalitet bland unga är inte heller nödvändigt. Även motion 2014/15:435 (S) avstyrks därför.

Påföljder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller ett motionsyrkande om att helgavskiljning med fotboja bör införas som en påföljd för unga. Riksdagen avslår fem motionsyrkanden som handlar om påföljder för ungdomar. Jämför reservation 2 (SD) och särskilt yttrande 1 (M).

Motionerna

I motion 2014/15:6 av Robert Stenkvist (SD) föreslås att straffrabatten för gärningsmän mellan 15 och 18 år respektive mellan 18 och 21 år minskas vid grova våldsbrott. Enligt motionären bör den nuvarande rabatten åtminstone halveras för att stå i samklang med den allmänna rättsuppfattningen.

I motion 2014/15:2524 av Kent Ekeröth m.fl. (SD) yrkande 4 föreslås att straffrabatten för gärningsmän över 18 år ska tas bort. I yrkande 5 i motionen föreslås att det vid grova vålds- eller sexualbrott av personer över 15 år men under 18 år ska införas en möjlighet att pröva om gärningspersonen ska dömas som en vuxen.

I motion 2014/15:2971 av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 1 i denna del föreslås att helgavskiljning med fotboja ska kunna användas som påföljd för unga mellan 15 och 18 år.

I motion 2014/15:596 av Maria Malmer Sternergard och Jessika Roswall (båda M) föreslås att de nya ungdomspåföljderna kontaktskyldighet för unga och ungdomsövervakning som föreslagits av Påföljdsutredningen (SOU 2012:34) ska införas.

I motion 2014/15:1385 av Cecilia Magnusson (M) efterfrågas en förbättrad behandling av unga som dömts till sluten ungdomsvård. Motionären föreslår att Statens institutionsstyrelse ska få i uppdrag att genomföra försök med att introducera hundar i behandlingen av unga.

Bakgrund

För ett brott som någon begått innan han eller hon fyllt 18 år får rätten döma till fängelse endast om det finns synnerliga skäl. För ett brott som någon begått efter det att han eller hon fyllt 18 år men innan han eller hon fyllt 21 år får rätten döma till fängelse endast om det med hänsyn till gärningens straffvärde eller annars finns särskilda skäl (30 kap. 5 § brottsbalken).

Påföljdsutredningen, vars betänkande Nya påföljder (SOU 2012:34) ligger till grund för de lagförslag som behandlas i detta betänkande, hade enligt sitt uppdrag bl.a. att ta ställning till om lagöverträdare som har fyllt 18 men inte 21 år ska behandlas som vuxna lagöverträdare vid straffmätning och påföljdsval eller i något av dessa avseenden. Utredningen skulle även analysera på vilket sätt ungdom bör beaktas vid straffmätningen i de fall då straffnedsättning ska ske. Utredningen skulle även se över var och en av påföljderna sluten ungdomsvård, ungdomsvård och ungdomstjänst i fråga om påföljdens ställning, huvudmannaskapet för påföljden, valet av påföljden, dess innehåll och utformning i övrigt samt uppföljning och reaktion vid återfall i brott eller annan misskötsamhet. Vidare skulle utredningen även lämna förslag till en slopad eller mer begränsad användning av dagsböter för lagöverträdare i åldersgruppen 15–17 år.

Av betänkandet framgår att utredningen föreslår att påföljdsvalet för ungdomar i åldern 18–20 år i princip ska göras som för vuxna. Utredningen föreslår att det inte ska förutsättas särskilda skäl för att döma lagöverträdare i åldersgruppen 18–20 år till fängelse oavsett om fängelsestraffet är villkorligt eller ovillkorligt. De särskilda ungdomspåföljderna ungdomsvård, ungdomstjänst och sluten ungdomsvård ska vara förbehållna personer som inte fyllt 18 år vid tidpunkten för brottet. Den som begått brott efter att ha fyllt 18 år men inte 21 år ska dock kunna dömas till ungdomsvård om det finns särskilda skäl. Om straffvärdet är sådant att fängelse kan följa på brottet och gärningsmannen är under 21 år ska hans eller hennes ungdom även fortsättningsvis beaktas vid straffmätningen. Vid brott vars straffvärde endast motiverar ett bötesstraff ska dock inte gärningsmannens ungdom beaktas särskilt vid straffmätningen, om

han eller hon fyllt 18 år vid tidpunkten för brottet (SOU 2012:34, Band 1 s. 41).

I betänkandet föreslås vidare att en ny ungdomspåföljd kallad kontaktskyldighet för unga införs. Innehållet i påföljden ska så långt möjligt fyllas med vad som i dag kan ingå i åtgärden särskilt kvalificerad kontaktperson enligt socialtjänstlagstiftningen. Socialnämnden i den unges hemort ska vara huvudman för påföljden. Kontaktskyldighet för unga ska väljas som påföljd i de fall brottets allvar och den unges tidigare brottslighet motiverar en mer ingripande påföljd än låga böter eller ett varningsstraff men det inte finns förutsättningar för vare sig ungdomsvård eller ungdomstjänst. Av betänkandet framgår vidare att det finns ett förslag om att införa en ny ungdomspåföljd kallad ungdomsövervakning. Påföljden ska tillämpas i de situationer där vare sig ungdomsvård, ungdomstjänst eller kontaktskyldighet för unga är en tillräckligt ingripande straffrättslig reaktion. När någon dömts till ungdomsövervakning ska det göras en individuellt utformad verkställighetsplan, baserad på en omfattande och allsidig kartläggning och utredning av den unges förhållanden. Verkställighetsplanen ska kunna reglera frågor om den unges boende, skolgång, sysselsättning och fritid, missbruksbehandling, annan vård och behandling eller andra motsvarande åtgärder som syftar till att den unge ska avhålla sig från brott och annars utvecklas gynnsamt. Verkställighetsplanen ska dessutom innehålla tvingande beslut om skyldighet för den unge att hålla kontakt med en särskilt förordnad koordinator samt vissa rörelseinskränkningar. Inskränkningarna i rörelsefriheten ska bestå av antingen förbud att lämna bostaden under helgkvällar och helgnätter eller andra rörelseinskränkningar som kan antas verka brottsförebyggande, t.ex. förbud att vistas på vissa platser eller inom vissa områden. Efterlevnaden av frihetsinskränkningarna ska kunna kontrolleras bl.a. med hjälp av elektroniska hjälpmedel.

Enligt information från Regeringskansliet bereds ovanstående förslag från Påföljdsutredningen inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inte ställa sig bakom förslaget i motion 2014/15:2524 (SD) yrkande 5 att det vid grova vålds- eller sexualbrott av personer över 15 år men under 18 år ska införas en möjlighet att pröva om gärningspersonen ska dömas som en vuxen. Utskottet avstyrker motionsyrkandet.

Frågan om huruvida lagöverträdare som har fyllt 18 men inte 21 år ska behandlas som vuxna lagöverträdare vid straffmätning och påföljdsval har behandlats av Påföljdsutredningen. Utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet. Beredningen av utredningens förslag bör inte föregripas, varför utskottet avstyrker motion 2014/15:2524 (SD) yrkande 4.

I motion 2014/15:6 (SD) efterfrågas en minskning av straffbatterna för gärningsmän i såväl åldern 15–18 år som åldern 18–21 år vid grova våldsbrott. Som redovisats ovan bereds Påföljdsutredningens förslag om straffmätning

och påföljdsval för åldersgruppen 18–21 år inom Regeringskansliet. Beredningen av utredningens förslag bör inte föregripas. Utskottet är därför inte berett att föreslå något tillkännagivande till regeringen när det gäller förslaget till ändrade straffrabatter för åldersgruppen 18–20 år. Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom en ändring av straffrabatterna för 15–17-åringar. Motionen avstyrks därför.

Utskottet anser att det är värdefullt att man söker hitta nya och lämpligare påföljder än de som nu finns att tillgå för ungdomar. En sådan skulle kunna vara helgavskiljning med fotboja. Utskottet anser att regeringen bör se över hur ungdomspåföljden helgavskiljning med fotboja kan utformas och återkomma med ett sådant förslag till riksdagen. Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att riksdagen med bifall till motion 2014/15:2971 (M, C, FP, KD) yrkande 1 i denna del tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts ovan.

I motion 2014/15:596 (M) föreslår motionärerna att påföljderna kontaktskyldighet för unga och ungdomsövervakning som föreslagits av Påföljdsutredningen (SOU 2012:34) bör införas. Påföljdsutredningens förslag bereds inom Regeringskansliet. Utskottet vill inte föregripa detta arbete och avstyrker därför motionen.

Utskottet har förståelse för uppfattningen i motion 2014/15:1385 (M) att närvaron av hundar kan tänkas ha en positiv inverkan på behandlingen av unga som dömts till sluten ungdomsvård. Utskottet anser dock inte att det finns anledning för riksdagen att göra ett tillkännagivande till regeringen om att genomföra försök med att introducera hundar i behandlingen av de unga. Motionen avstyrks.

Sänkt straffmyndighetsålder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om sänkt straffmyndighetsålder.

Jämför reservation 3 (SD).

Motionen

I motion 2014/15:2524 av Kent Ekeröth m.fl. (SD) yrkande 6 begärs att straffmyndighetsåldern sänks från 15 till 13 år. Motionärerna anför att det straffrättsliga systemet som det är utformat i dag inte är anpassat till de riktigt grova brott som förövas av vissa unga lagöverträdare, vilket framgår av tydliga exempel. Denna brist är farlig, anför motionärerna. Dels misslyckas man med att få en avskräckande effekt på såväl förstagångsförbrytare som återfallsförbrytare, dels skadar denna brist medborgarnas tilltro till rättssystemet. Trovärdigheten för påföljden och acceptansen för domstolarnas påföljdsbestämning förutsätter att påföljden ger uttryck för gärningens allvar.

Bakgrund

I 1 kap. 6 § brottsbalken anges att påföljd inte får dömas för brott som någon begått innan han eller hon fyllt 15 år.

Utskottet behandlade ett motionsyrkande med samma lydelse som 2014/15:2524 yrkande 6 i betänkande 2012/13:JuU13 (prot. 2012/13:78). I det av riksdagen godkända betänkandet (s. 19–20) redogjordes bl.a. för lagändringar som genomförts under 2010 och som innebar att brott begångna av barn under 15 år ska utredas i större utsträckning och mer effektivt än vad som tidigare varit fallet. I sitt ställningstagande avstyrkte utskottet motionsyrkandet med hänvisning till att man ansåg att den nuvarande myndighetsåldern var väl avvägd.

Brottsförebyggande rådet (Brå) har utvärderat de lagändringar som genomfördes under 2010. Utvärderingen har redovisats i rapporten *Brott begångna av barn* (rapport 2014:20). Av studien framgår att andelen utredda brott inte har ökat nämnvärt. Däremot har skälen för att inleda en polisiär utredning förändrats. Fler utredningar inleds för särskilt allvarliga brott, medan utredningar utifrån socialtjänstens behov har minskat. Vidare visar studien att socialtjänstens medverkan vid förhör har ökat, att återfall i brott inte har minskat och att brottsoffers intresse för ersättning vid brott sällan beaktas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin inställning att den nuvarande straffmyndighetsåldern är väl avvägd. Motion 2014/15:2524 (SD) yrkande 6 avstyrks.

Medling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om medling.
Jämför reservation 4 (M, C, KD).

Motionen

I motion 2014/15:2971 av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 6 anfördes att det offentliga bör bli bättre på att medverka till medling och till att den som begår ett brott ges möjlighet att i samband med detta direkt gottgöra brottsoffret, om brottsoffret vill det.

Bakgrund

Medling som anordnas av staten eller av en kommun regleras i lagen (2002:445) om medling med anledning av brott. Medlingen ska ske i bägge parternas intresse och målet ska vara att minska de negativa följderna av brottet

(3 §). Medling ska vara frivillig och brottet som medlingen avser ska vara anmänt till polisen. Dessutom ska gärningsmannen ha erkänt gärningen eller delaktighet i denna (5 §).

Frågan om hur lagen om medling tillämpas behandlades av förra justitieministern i ett skriftligt svar på en fråga (2013/14:747) i augusti 2014. Av svaret framgår bl.a. följande. Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag utvärderat hur kommunerna arbetar med medling när det gäller unga lagöverträdare. Sedan uppdraget redovisats 2012 har myndigheterna vidtagit ytterligare åtgärder för att bl.a. säkerställa att information om medling verkligen ges. Vidare har en utredare i promemorian Genomförande av brottsofferdirektivet (Ds. 2014:14) föreslagit att det ska införas en skyldighet för polis och åklagare att informera målsäganden om förutsättningarna för medling. Dessutom har Åklagarmyndigheten tagit fram en ny promemoria om medling vid ungdomsbrott där bl.a. vikten av samverkan både inom och mellan myndigheterna betonas (RättsPM 2013:8).

Utskottets ställningstagande

Medling är ett viktigt instrument för att minska de negativa följderna av ett brott. Utskottet ser därför positivt på att arbete sker på olika håll för att medling ska kunna komma till användning i större utsträckning än vad som nu är fallet. Något tillkännagivande till regeringen är dock inte nödvändigt enligt utskottet. Motion 2014/15:2971 (M, C, FP, KD) yrkande 6 avstyrks därför.

Reservationer

1. **Ökad samverkan, punkt 3 (M, C, KD)**

av Beatrice Ask (M), Krister Hammarbergh (M), Anti Avsan (M), Johan Hedin (C), Andreas Carlson (KD), Pia Hallström (M) och Ellen Juntti (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1808 av Andreas Norlén och Finn Bengtsson (M) och

2014/15:2971 av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD) yrkandena 2–5.

Ställningstagande

Vi anser att tidiga och tydliga insatser med fokus på individen även fortsättningsvis måste prioriteras och att formerna måste utvecklas. För att uppnå det krävs samverkan mellan myndigheter och engagerade kommuner. Det krävs även åtgärder för att öka ungdomars förtroende för polisen och samhället i stort.

Rikspolisstyrelsen fick 2011 uppdraget att initiera en pilotverksamhet med sociala insatsgrupper som riktar sig till ungdomar med allvarlig risk för rekrytering till kriminella gäng och fortsatt kriminalitet. Denna pilotverksamhet har bedrivits på tolv platser i landet. Inom ramen för denna har polisen, socialtjänsten, skolan, föräldrar och andra aktörer intensifierat samverkan för att gemensamt, samordnat och konsekvent hjälpa ungdomar som håller på att hamna snett. Att hela samhället samverkar och strävar mot samma mål är avgörande för att få ungdomar att bryta en kriminell bana. Därefter har insatsgrupperna permanentats och spritts till fler orter. Vi anser att detta är bra men att antalet sociala insatsgrupper bör bli fler. Det är också viktigt att samtliga relevanta aktörer får delta i arbetet kring ungdomar med kriminell problematik, och vi ser därför positivt på att ideella grupper involveras i de sociala insatsgrupperna i större utsträckning än vad som är fallet i dag. Fokus ligger på individen som får möta samtliga relevanta myndigheter vid ett och samma bord. Vi vill dock att sociala insatsgrupper ska kunna användas för att komma till rätta även med kriminella ungdomar som ännu inte fyllt 15 år.

Vidare anser vi att en riskbedömningsmanual bör tas fram som gör att skolan, polisen och socialtjänsten lättare kan fånga upp unga i riskzonen. Dessutom bör det övervägas om nya verktyg kan skapas för att fånga upp unga som finns i riskzonen för att hamna i en kriminell livsstil. En möjlighet kan vara att

polisen eller socialtjänsten ska kunna kontakta föräldrarna för ett s.k. orosamtal när man upptäcker unga som befinner sig i riskmiljöer men inte har begått brott eller använt narkotika,

Vi anser dessutom att polisen bör ha ett utvecklat samarbete med varje skola, gärna med en särskild polisman knuten till skolan.

2. Helgavskiljning med fotboja, punkt 5 (S, MP, V)

av Annika Hirvonen (MP), Helene Petersson i Stockaryd (S), Elin Lundgren (S), Arhe Hamednaca (S), Susanne Eberstein (S), Petter Löberg (S), Linda Snecker (V) och Sanne Eriksson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion

2014/15:2971 av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 1 i denna del.

Ställningstagande

Påföljdsutredningens olika förslag bereds inom Regeringskansliet. Vi vill inte föregå den beredningen genom ett tillkännagivande om ett specifikt förslag. Vi avstyrker därför bifall till motion 2014/15:2971 yrkande 1 i denna del.

3. Straffrabatten för unga lagöverträdare, punkt 8 (SD)

av Kent Ekeröth (SD) och Adam Marttinen (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2524 av Kent Ekeröth m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5 samt

bifaller delvis motion

2014/15:6 av Robert Stenkvist (SD).

Ställningstagande

I dag blir en person myndig vid 18 års ålder och i och med denna ålder ska han eller hon betraktas som fullt ansvarig för sina handlingar. Lagen tar trots detta ändå särskild hänsyn till personer som är över 18 år men under 21 år gamla,

med lägre straff som följd. Detta förhållningssätt anser vi är orimligt eftersom de som är över 18 år är myndiga och därmed ansvariga för sina handlingar. Vi anser att denna hänsyn bör upphöra och att straffrabatten för personer över 18 år bör tas bort.

Vi anser vidare att när det gäller personer under 18 år ska hänsynslösa, utdragna och sadistiska brott inte längre kunna ursäktas med personens ålder. Är någon kapabel att begå fruktansvärda brott är personen även kapabel att ta konsekvenserna av sitt handlande. För att komma till rätta med detta uppenbart omoraliska system föreslår vi att det vid grova vålds- eller sexualbrott, speciellt brott av hänsynslös karaktär, utförda av personer under 18 år men över 15 år, ska prövas om gärningsmannen ska dömas som vuxen. Döms gärningsmannen som vuxen ska straffskalan tillämpas fullt ut utan straffrabatt.

4. Sänkt straffmyndighetsålder, punkt 9 (SD)

av Kent Ekeröth (SD) och Adam Marttinen (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2524 av Kent Ekeröth m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

I den bästa av världar är barn just barn och ungdomar är ungdomar. I den världen kan inte barn tillmätas någon skuld och ungdomar som hamnat snett behöver främst en hjälpande skjuts i rätt riktning.

Problem uppstår dock när unga lagöverträdare genom medvetna handlingar kan tillmätas skuld för de värsta av brott men inte kan dömas för dessa. Det gäller hemska brott mot andra människor såsom mord, dråp, grov misshandel, rån och våldtäkter som riskerar att förstöra andra barn, ungdomar och vuxnas liv. Vi anser att denna lucka i lagen är farlig eftersom systemet misslyckas med att signalera en avskräckande effekt till såväl förstagångsförbrytare som återfallsförbrytare. Den är också farlig för att den allvarligt skadar medborgarnas tilltro till rättssystemet. Medborgarnas tilltro till rättssystemet förutsätter att det på ett brott följer en straffrättslig reaktion som är tillräcklig i förhållande till brottets allvar. Trovärdigheten för påföljden och acceptansen för domstolarnas påföljdsbestämning förutsätter också för brottsoffrens och de anhörigas del att påföljden ger uttryck för gärningens allvar. Det straffrättsliga systemets behandling av unga lagöverträdare under 15 år behöver därför reformeras och straffmyndighetsåldern bör sänkas från 15 till 13 år.

Vilken påföljd personer under 15 år ska kunna få måste utredas närmare. Tanken är inte att låsa in en 13-åring tillsammans med andra på ett normalt

fängelse, utan främst att ge samhället större möjlighet att reagera på brottslighet i tidiga år. Exempelvis skulle husarrest med fotboja kunna vara ett alternativ, eller på annan plats om hemmet inte är passande.

5. Medling, punkt 10 (M, C, KD)

av Beatrice Ask (M), Krister Hammarbergh (M), Anti Avsan (M), Johan Hedin (C), Andreas Carlson (KD), Pia Hallström (M) och Ellen Juntti (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2971 av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 6.

Ställningstagande

Medling är en metod som kan underlätta för brottsoffret och brottslingen att gå vidare efter ett begånget brott, under förutsättning att båda vill delta och att gärningen är erkänd. Vi anser att det offentliga bör kunna bli bättre på att medverka till att den som begår ett brott också, om brottsoffret vill det, kan ges möjlighet att direkt gottgöra brottsoffret. Ett medlingsmöte avslutas ibland med att gärningsmannen och brottsoffret ingår ett muntligt eller skriftligt avtal som kan innehålla löften om framtida beteenden, ekonomisk ersättning till brottsoffret eller gottgörelse genom arbete.

Särskilt yttrande

Straffrabatten för unga lagöverträdare, punkt 8 (M)

Beatrice Ask (M), Krister Hammarbergh (M), Anti Avsan (M), Pia Hallström (M) och Ellen Juntti (M) anför:

Vi är kritiska till s.k. straffrabatter för unga vuxna mellan 18 och 21 år. Det får orimliga och svårmotiverade konsekvenser, inte minst i samband med gängrelaterad brottslighet. Reglerna behöver ses över med inriktningen att myndighetsåldern måste gälla vid påföljdsbestämningen. Vi avstår dock från att reservera oss till förmån för motion 2014/15:2524 yrkande 4 vi eftersom vi anser att beredningen av Påföljdsutredningens förslag på detta område inte bör föregripas.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2014/15:25 Tydligare reaktioner på ungas brottslighet:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut.

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:6 av Robert Stenkvist (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över straffrabatten för gärningsmän mellan 15 och 18 år och för gärningsmän mellan 18 och 21 år vid grova våldsbrott.

2014/15:435 av Hans Hoff (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell strategi för att motverka kriminalitet bland unga.

2014/15:596 av Maria Malmer Stenergard och Jessika Roswall (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa nya påföljder för unga lagöverträdare i enlighet med vad som framgår av SOU 2012:34.

2014/15:877 av Tuve Skånberg (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att beakta betydelsen av trygga familjer i det brottsförebyggande arbetet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda påföljder för unga i syfte att fler ska kunna dömas till ungdomstjänst med tydlig koppling till brottet.

2014/15:1385 av Cecilia Magnusson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för förbättrad behandling av unga som har dömts till sluten ungdomsvård.

2014/15:1808 av Andreas Norlén och Finn Bengtsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge polisen i uppdrag att eftersträva samarbete med samtliga kommuner med utgångspunkt i den modell som skapats genom de sociala insatsgrupperna, för att fånga upp unga som riskerar att välja en kriminell livsstil.

2014/15:2524 av Kent Ekeröth m.fl. (SD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ta bort straffrabatten för dem över 18 år.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en möjlighet att döma unga gärningsmän som vuxna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att straffmyndighetsåldern ska sänkas från 15 år till 13 år.

2014/15:2971 av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra det möjligt att använda helgavskiljning med fotboja som en påföljd för unga mellan 15–18 år och vad som anförs i övrigt om påföljder för unga.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka samverkan i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet där skola, socialtjänst, polis, civilsamhälle och föräldrar har ett gemensamt ansvar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polisen bör ha ett utvecklat samarbete med varje skola.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta stödja sociala insatsgrupper för att säkra att

- Samverkan mellan polis och berörda lokala aktörer blir en självklar del av den ordinarie verksamheten.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polis och socialtjänst som upptäcker unga i riskzonen för kriminalitet ska kontakta föräldrarna för ett ”orossamtal”.
 6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om medling.
 7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verkställigheten av ungdomstjänst som huvudregel ska inledas inom två månader från det att domen vunnit laga kraft.
 8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att åtalsunderlåtelse för unga ska benämnas straffvarning, alternativt påföljdsvarning, för att tydliggöra att det är fråga om en reaktion på ett brott och en varning om att en mer ingripande påföljd kan komma att dömas ut.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 36 kap. 1 § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 kap.

1 §¹

Var och en, som inte är part i målet, får höras som vittne. I brottmål får dock målsäganden inte vittna, även om han *ej* för talan.

I brottmål får vittnesförhör inte heller äga rum med någon som har åtalats för medverkan till den gärning förhöret gäller eller för någon annan gärning som har omedelbart samband med den gärningen.

Vad som sägs i andra stycket om den som har åtalats *skall* också gälla den som för gärning som där avses

1. är skäligen misstänkt och har underrättats om misstanken enligt 23 kap. 18 §,

2. har meddelats strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot, eller

3. till följd av beslut enligt bestämmelser om åtalsunderlåtelse eller särskild åtalsprövning *ej* har åtalats.

Skall någon som avses i andra eller tredje stycket höras i en rättegång som inte avser åtal mot honom *själv*, gäller i fråga om kallelse till förhandling och påföljd för utevaro från förhandlingen samt i fråga om förhöret vad som sägs om tilltalade i 31 kap. 4 §, 37 kap. 1 §, 45 kap. 15 § samt, med undantag för vad som sägs om häktning, 46 kap. 15 §. I fråga om rätt till ersättning för inställelse vid förhandling gäller 36 kap.

Var och en, som inte är part i målet, får höras som vittne. I brottmål får dock målsäganden inte vittna, även om han *eller hon inte* för talan.

Vad som sägs i andra stycket om den som har åtalats *ska* också gälla den som för gärning som där avses

3. till följd av beslut enligt bestämmelser om åtalsunderlåtelse, *straffvarning* eller särskild åtalsprövning *inte* har åtalats.

Ska någon som avses i andra eller tredje stycket höras i en rättegång som inte avser åtal mot honom *eller henne*, gäller i fråga om kallelse till förhandling och påföljd för utevaro från förhandlingen samt i fråga om förhöret vad som sägs om tilltalade i 31 kap. 4 §, 37 kap. 1 §, 45 kap. 15 § samt, med undantag för vad som sägs om häktning, 46 kap. 15 §. I fråga om rätt till ersättning för inställelse vid förhandling gäller 36 kap.

¹ Senaste lydelse 2001:235.

24 och 25 §§.

24 och 25 §§.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

2 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 32 kap. 2 § brottsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

32 kap. 2 §¹

Den som är under tjuogoett år och som begått brott får dömas till ungdomstjänst om *den unge samtycker till det och* påföljden är lämplig med hänsyn till hans eller hennes person och övriga omständigheter. Den som döms till ungdomstjänst *skall* åläggas att utföra oavlönat arbete och delta i annan särskilt anordnad verksamhet i lägst tjugo och högst etthundrafemtio timmar.

Den som är över arton år får dömas till ungdomstjänst endast om det finns särskilda skäl för det.

Rätten får döma till ungdomstjänst om påföljden kan anses tillräckligt ingripande med hänsyn till brottslighetens straffvärde och den unges tidigare brottslighet och det inte finns skäl för att döma till ungdomsvård. I valet mellan ungdomstjänst och böter *skall* ungdomstjänst väljas om den påföljden inte är alltför ingripande.

Den som är under tjuogoett år och som begått brott får dömas till ungdomstjänst om påföljden är lämplig med hänsyn till hans eller hennes person och övriga omständigheter. Den som döms till ungdomstjänst *ska* åläggas att utföra oavlönat arbete och delta i annan särskilt anordnad verksamhet i lägst tjugo och högst etthundrafemtio timmar.

Rätten får döma till ungdomstjänst om påföljden kan anses tillräckligt ingripande med hänsyn till brottslighetens straffvärde och den unges tidigare brottslighet och det inte finns skäl för att döma till ungdomsvård. I valet mellan ungdomstjänst och böter *ska* ungdomstjänst väljas om den påföljden inte är alltför ingripande.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.
2. Bestämmelsen i den nya lydelsen ska tillämpas även på gärningar som begåtts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2006:891.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

dels att 8, 11, 16–19 och 22 §§ och rubriken närmast före 16 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 39 §, och närmast före 39 § en ny rubrik, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om den unge, sedan *åtalsunderlåtelse* har beslutats enligt 16 §, misstänks för att ha begått annat brott dessförinnan, får *åklagare* besluta att inte inleda förundersökning eller att lägga ned en påbörjad förundersökning beträffande detta brott. Detta gäller dock inte, om något väsentligt allmänt eller enskilt intresse åsidosätts genom att förundersökning inte äger rum.

I fråga om den som misstänks för att ha begått brott innan han eller hon fyllt arton år ska åklagaren, innan beslut fattas i åtalsfrågan, inhämta yttrande från socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har ansvaret för den unge, om denne har erkänt gärningen eller det annars finns skälig misstanke att han eller hon har begått brottet och sådant yttrande inte inhämtats under förundersökningen. Yttrande behöver inte inhämtas om brottet är ringa, om det är uppenbart att det finns förutsättningar för åtalsunderlåtelse eller om det annars är obehövligt.

¹ Senaste lydelse 1994:1760.

² Senaste lydelse 2012:47.

Föreslagen lydelse

8 §¹

Om den unge, sedan *straffvarning* har beslutats enligt 16 §, misstänks för att ha begått annat brott dessförinnan, får *åklagaren* besluta att inte inleda förundersökning eller att lägga ned en påbörjad förundersökning beträffande detta brott. Detta gäller dock inte, om något väsentligt allmänt eller enskilt intresse åsidosätts genom att förundersökning inte äger rum.

11 §²

I fråga om den som misstänks för att ha begått brott innan han eller hon fyllt arton år ska åklagaren, innan beslut fattas i åtalsfrågan, inhämta yttrande från socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har ansvaret för den unge, om denne har erkänt gärningen eller det annars finns skälig misstanke att han eller hon har begått brottet och sådant yttrande inte inhämtats under förundersökningen. Yttrande behöver inte inhämtas om brottet är ringa, om det är uppenbart att det finns förutsättningar för *straffvarning* eller åtalsunderlåtelse eller om det annars är obehövligt.

Om förundersökningen gäller brott på vilket fängelse kan följa, ska, om möjligt, undersökningsledaren begära ett sådant yttrande som avses i första stycket senast i samband med delgivning av brottsmisstanke enligt 23 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken.

Ett yttrande ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som nämnden tidigare har vidtagit i fråga om den unge samt en bedömning av om den unge har ett särskilt behov av åtgärder som syftar till att motverka att han eller hon utvecklas ogynnsamt. Vidare ska yttrandet innehålla en redovisning av de åtgärder som nämnden avser att vidta. Åtgärderna ska redovisas i ett ungdomskontrakt om de vidtas med stöd av socialtjänstlagen och i en vårdplan om de vidtas med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Arten, omfattningen och varaktigheten av åtgärderna ska framgå av kontraktet eller vårdplanen. Yttrandet ska, om undersökningsledaren eller, i de fall som avses i första stycket, åklagaren begär det eller om nämnden finner det nödvändigt, även innehålla en redogörelse för den unges personliga utveckling och levnadsomständigheter i övrigt.

Ett yttrande ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som nämnden tidigare har vidtagit i fråga om den unge samt en bedömning av om den unge har ett särskilt behov av åtgärder som syftar till att motverka att han eller hon utvecklas ogynnsamt. Vidare ska yttrandet innehålla en redovisning av de åtgärder som nämnden avser att vidta. Åtgärderna ska redovisas i ett ungdomskontrakt om de vidtas med stöd av socialtjänstlagen och i en vårdplan om de vidtas med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Arten, omfattningen och varaktigheten av åtgärderna ska framgå av kontraktet eller vårdplanen. Yttrandet ska, om undersökningsledaren eller, i de fall som avses i första stycket, åklagaren begär det eller om nämnden finner det nödvändigt, även innehålla en redogörelse för den unges personliga utveckling och levnadsomständigheter i övrigt. *Ett yttrande ska också innehålla en bedömning av om ungdomstjänst är en lämplig påföljd med hänsyn till den unges person och övriga omständigheter.*

Nämnden ska även utan samband med yttrande lämna den som har ansvar för att inhämta yttrande de upplysningar som denne begär i fråga om den unge.

Åtalsunderlåtelse

Om någon har begått ett brott innan han har fyllt arton år, får åklagaren besluta att underlåta åtal enligt 17 § (*åtalsunderlåtelse*).

Bestämmelser om *åtalsunderlå-*

Straffvarning

16 §³

Om någon har begått ett brott innan han *eller hon* har fyllt arton år, får åklagaren besluta att underlåta åtal enligt 17 § (*straffvarning*).

Bestämmelser om *möjligheter*

³ Senaste lydelse 1994:1760.

telse finns också i 20 kap. 7 § rättegångsbalken.

I fråga om *åtalsunderlåtelse* sedan åtal har väckts tillämpas 20 kap. 7 a § rättegångsbalken.

för åklagaren att besluta att underlåta åtal finns också i 20 kap. 7 § rättegångsbalken (*åtalsunderlåtelse*).

I fråga om *att underlåta åtal* sedan åtal har väckts tillämpas 20 kap. 7 a § rättegångsbalken.

17 §⁴

Åtalsunderlåtelse får beslutas, om den unge blir föremål för sådan åtgärd som anges nedan och det med skäl kan antas att därigenom vidtas vad som är lämpligast för den unge:

1. vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2001:453),
2. vård eller annan åtgärd enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, eller
3. annan åtgärd som innebär att den unge får hjälp eller stöd.

Åtalsunderlåtelse får också beslutas, om det är uppenbart att brottet har skett av okynne eller förhastande.

Vid bedömningen av om *åtalsunderlåtelse* skall meddelas skall åklagaren utöver vad som följer av första och andra styckena särskilt beakta den unges vilja att ersätta målsäganden för skada som uppkommit genom brottet, att avhjälpa eller begränsa skadan, att på annat sätt gottgöra målsäganden eller att medverka till att medling kommer till stånd enligt lagen (2002:445) om medling med anledning av brott.

Åtalsunderlåtelse får inte beslutas, om något väsentligt allmänt eller enskilt intresse därigenom åsidosätts. Vid bedömningen av om något väsentligt allmänt intresse åsidosätts skall särskilt beaktas om den unge tidigare har gjort sig skyldig till brott.

Straffvarning får beslutas, om den unge blir föremål för sådan åtgärd som anges nedan och det med skäl kan antas att därigenom vidtas vad som är lämpligast för den unge:

Straffvarning får också beslutas, om det är uppenbart att brottet har skett av okynne eller förhastande.

Vid bedömningen av om *straffvarning* ska beslutas ska åklagaren utöver vad som följer av första och andra styckena särskilt beakta den unges vilja att ersätta målsäganden för skada som uppkommit genom brottet, att avhjälpa eller begränsa skadan, att på annat sätt gottgöra målsäganden eller att medverka till att medling kommer till stånd enligt lagen (2002:445) om medling med anledning av brott.

Straffvarning får inte beslutas, om något väsentligt allmänt eller enskilt intresse därigenom åsidosätts. Vid bedömningen av om något väsentligt allmänt intresse åsidosätts ska det särskilt beaktas om den unge tidigare har gjort sig skyldig till brott.

18 §⁵

Den unge *skall* underrättas om

Den unge *ska* underrättas om ett

⁴ Senaste lydelse 2006:894.

⁵ Senaste lydelse 2002:382.

ett beslut om *åtalsunderlåtelse* vid ett personligt *sammanträffande* med åklagaren inom två veckor efter det att beslutet har fattats. Den unges vårdnadshavare eller annan som svarar för den unges vård och fostran samt annan som har en fostrande roll i förhållande till den unge *skall* kallas till *sammanträffandet*, om det inte möter hinder eller annars finns särskilda skäl mot det. Även företrädare för socialtjänsten bör ges tillfälle att närvara.

Är det uppenbart att ett personligt *sammanträffande* inte kan genomföras inom den tid som anges i första stycket får *sammanträffandet* äga rum senare. Kan ett personligt *sammanträffande* inte genomföras *skall* den unge underättas skriftligen om beslutet.

beslut om *straffvarning* vid ett personligt *möte* med åklagaren inom två veckor efter det att beslutet har fattats. Den unges vårdnadshavare eller *någon* annan som svarar för den unges vård och fostran samt annan som har en fostrande roll i förhållande till den unge *ska* kallas till *mötet*, om det inte möter hinder eller annars finns särskilda skäl mot det. Även företrädare för socialtjänsten bör ges tillfälle att närvara.

Är det uppenbart att ett personligt *möte* inte kan genomföras inom den tid som anges i första stycket, får *mötet* äga rum senare. Kan ett personligt *möte* inte genomföras, *ska* den unge underrättas skriftligen om beslutet.

19 §⁶

Vid ett *sammanträffande* enligt 18 § *skall* åklagaren särskilt förklara innebörden av beslutet om *åtalsunderlåtelse* och det skötsamhetskrav som detta är förenat med och klargöra vilka följderna kan bli av fortsatta lagöverträdelser.

Vid ett *möte* enligt 18 § *ska* åklagaren särskilt förklara innebörden av beslutet om *straffvarning* och det skötsamhetskrav som detta är förenat med och klargöra vilka följderna kan bli av fortsatta lagöverträdelser.

22 §⁷

Den som får *åtalsunderlåtelse* enligt 17 § *skall* iaktta skötsamhet.

Ett beslut om *åtalsunderlåtelse* får återkallas, om särskilda omständigheter föranleder det. Vid bedömningen av om återkallelse *skall* ske *skall* särskilt beaktas om den unge har återfallit i brott inom sex månader från beslutet om *åtalsunderlåtelse*.

Den som får *straffvarning* enligt 17 § *ska* iaktta skötsamhet.

Ett beslut om *straffvarning* får återkallas, om särskilda omständigheter föranleder det. Vid bedömningen av om återkallelse *ska* ske *ska det* särskilt beaktas om den unge har återfallit i brott inom sex månader från beslutet om *straffvarning*.

⁶ Senaste lydelse 1994:1760.

⁷ Senaste lydelse 1994:1760.

Samverkan

39 §

Kommuner och de myndigheter som handlägger ärenden om unga lagöverträdare ska verka för att lokal samverkan mellan företrädare för kommunerna och myndigheterna regelbundet sker i övergripande frågor om unga lagöverträdare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §¹

Om det kan antas att den som är under 20 år till följd av ett beteende som avses i 3 § kommer att behöva beredas vård enligt denna lag om beteendet fortsätter och det stöd eller den behandling som den unge behöver inte kan ges med samtycke av den unge själv, om han eller hon har fyllt 15 år, och av den unges vårdnadshavare, får socialnämnden besluta

1. att den unge *skall* hålla regelbunden kontakt med en särskilt kvalificerad kontaktperson som socialnämnden utsett, eller

2. att den unge *skall* delta i behandling i öppna former inom socialtjänsten.

När ett sådant beslut meddelas *skall* en särskild behandlingsplan finnas.

Bestämmelserna i 13 § första och tredje styckena samt 21 § första och tredje styckena gäller i tillämpliga delar också i fråga om beslut enligt första stycket. Prövning enligt 13 § tredje stycket av *frågan* om sådant beslut *skall* upphöra att gälla *skall* ske första gången inom sex månader från dagen för nämndens beslut.

1. att den unge *ska* hålla regelbunden kontakt med en särskilt kvalificerad kontaktperson som socialnämnden utsett, eller

2. att den unge *ska* delta i behandling i öppna former inom socialtjänsten.

När ett sådant beslut meddelas, *ska* en särskild behandlingsplan finnas.

Bestämmelserna i 13 § första och tredje styckena samt 21 § första och tredje styckena gäller i tillämpliga delar också i fråga om beslut enligt första stycket. Prövning enligt 13 § tredje stycket av om *ett* sådant beslut *ska* upphöra att gälla *ska* ske första gången inom sex månader från dagen för nämndens beslut.

Första stycket är också tillämpligt om den som är under 20 år och som dömts till sluten ungdomsvård enligt 32 kap. 5 § brottsbalken vid verkställighetens slut bedöms vara i uppenbart behov av fortsatta insatser för att hindra ett sådant beteende som avses i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

¹ Senaste lydelse 2006:896.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1998:620) om belastningsregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §¹

En uppgift i registret ska gallras

1. om en överrätt genom dom eller beslut frikânt den registrerade för den åtalade gärningen,
2. om en domstol efter resning har meddelat dom eller beslut som avses i 1,
3. om dom, beslut, strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot har undanröjts,
4. om överrätt har upphävt ett beslut om förvandlingsstraff för böter,
5. om åklagares beslut att meddela åtalsunderlåtelse har återkallats,
5. om åklagares beslut att meddela åtalsunderlåtelse *eller straffvarning* har återkallats,
6. om kontaktförbud eller tillträdesförbud har upphävts, eller
7. när den registrerade har avlidit.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

¹ Senaste lydelse 2011:492.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 14 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

14 §

En ansökan om rättslig hjälp *skall* avslås om ett bifall till ansökan skulle kränka Sveriges suveränitet, medföra fara för rikets säkerhet eller strida mot svenska allmänna rättsprinciper eller andra väsentliga intressen.

En ansökan om rättslig hjälp *ska* avslås om ett bifall till ansökan skulle kränka Sveriges suveränitet, medföra fara för rikets säkerhet eller strida mot svenska allmänna rättsprinciper eller andra väsentliga intressen.

En ansökan om rättslig hjälp får också avslås om

1. gärningen har karaktär av ett politiskt brott,
2. gärningen utgör ett militärt brott, om inte gärningen motsvarar även annat brott enligt svensk lag vilket inte är ett militärt brott,
3. det i Sverige har meddelats dom eller beslut om åtalsunderlåtelse beträffande gärningen, eller
4. omständigheterna annars är sådana att ansökan inte bör bifallas.

3. det i Sverige har meddelats dom eller beslut om åtalsunderlåtelse *eller straffvarning* beträffande gärningen, eller

Andra stycket gäller inte om ett avslag skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten. Andra stycket 1 gäller inte ansökan från en stat som är medlem i Europeiska unionen eller från Norge eller Island.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

7 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 1 och 1 b §§ socialtjänstlagen (2001:453) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §¹

Socialnämnden ska

- verka för att barn och ungdom växer upp under trygga och goda förhållanden,
- i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och ungdom,
- bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och ungdom far illa,
- aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk bland barn och ungdom av alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel eller beroendeframkallande medel samt dopningsmedel,
- tillsammans med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs, uppmärksamma och verka för att barn och ungdom inte vistas i miljöer som är skadliga för dem,
- med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och ungdom som har visat tecken till en ogynnsam utveckling,
- i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och ungdom som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet,
- i sin omsorg om barn och ungdom tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ett mål eller ärende om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts,
- i sin omsorg om barn och ungdom tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan vård och fostran utanför det egna hemmet upphört.

- i sin omsorg om barn och ungdom tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan vård och fostran utanför det egna hemmet upphört *eller sedan verkställighet av slutet ungdomsvård enligt lagen (1998:603) om verkställighet av slutet ungdomsvård upphört.*

1 b §²

Kommunen *skall* sörja för att påföljden ungdomstjänst kan verkställas så snart det kan ske.

Kommunen *ska* sörja för att påföljden ungdomstjänst kan verkställas så snart det kan ske. *Verk-*

¹ Senaste lydelse 2012:776.

² Senaste lydelse 2006:901.

ställigheten ska påbörjas senast två månader efter det att domen vunnit laga kraft, om inte särskilda skäl talar mot det.

Socialnämnden *skall* bestämma det närmare innehållet i en utdömd ungdomstjänst i en arbetsplan och utse en handledare för den unge. Socialnämnden *skall* kontrollera att arbetsplanen följs.

Socialnämnden *ska* bestämma det närmare innehållet i en utdömd ungdomstjänst i en arbetsplan och utse en handledare för den unge. Socialnämnden *ska* kontrollera att arbetsplanen följs.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 § lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut ska ha följande lydelse.

3 kap.

5 §

Verkställbarhetsförklaring får inte meddelas

1. om intyget saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om verkställbarhet,

2. om en sådan förklaring skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier,

3. om frysningsbeslutet avser en skriftlig handling eller ett skriftligt meddelande och det enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken hade funnits hinder mot att ta handlingen eller meddelandet i beslag, eller

4. om det i Sverige har meddelats dom *eller* åtalsunderlåtelse för den gärning som i den andra medlemsstaten är föremål för det straffrättsliga förfarande i vilket frysningsbeslutet har meddelats.

4. om det i Sverige har meddelats dom, åtalsunderlåtelse *eller straffvarning* för den gärning som i den andra medlemsstaten är föremål för det straffrättsliga förfarande i vilket frysningsbeslutet har meddelats.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.